

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія філологічних досліджень

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма «ФІЛОЛОГІЯ»

Спеціальність 035 ФІЛОЛОГІЯ

Галузь знань 03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія філологічних досліджень
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Викладач (-і)	Д.ф.н., проф. Хороб С. І.
Контактний телефон викладача	0679664639
Е-mail викладача	kul@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/Заочна/Вечірня Лекції, семінарські заняття, консультації
Обсяг дисципліни	3 кредити (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	2 год в тиждень відповідно до розкладу консультаційних годин викладачів кафедри
2. Анотація до курсу	
<p>Безперервність наукової діяльності здобувача є загальновизнаною умовою її результативності. Високого наукового рівня досліджень аспірантів важко досягти на непідготовленому ґрунті. Адже будь-яке нове знання в науковій творчості є особливо значуще щодо попереднього. У багатьох випадках курс «Методологія філологічних досліджень» не лише актуалізує мету і завдання, а й програмує результати його вивчення, тобто досягнення відповідних компетентностей.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія написання дисертаційного дослідження.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Методологічні принципи написання дисертації; – Принципи логіки та їх використання в дисертації. 	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія філологічних досліджень» є розкриття сутнісних характеристик основних методів, поширених у наукових дослідженнях з літературознавства: історія літератури, теорія літератури, компаративістика, а також фольклористика. Окрім цього, програма навчальної дисципліни розроблялася для аспірантів з метою поглиблення їх фахової теоретичної та історико-літературної підготовки з урахуванням їх подальшої літературознавчої освіти та майбутньої наукової практичної діяльності.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія філологічних досліджень» є навчити аспірантів продуктивно використовувати методологічні принципи та принципи логіки під час написання дисертації, а також технічно оформлювати її згідно з вимогами ДАК Міністерства освіти і науки України</p>	
4. Програмні компетентності	
<p>Інтегральна компетентність Здатність ідентифікувати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності й пропонувати наукові та</p>	

прикладні підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

ФК1. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, опанування термінології та методології з досліджуваного наукового напрямку.

ФК2. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу й узагальнення інформації, систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу для проведення самостійних наукових досліджень у галузі філології.

ФК3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і методологій, класичних і новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.

ФК9. Здатність характеризувати поетику і типологію художніх текстів, явища психології літературно-художньої творчості, інтерпретувати твори різних родів, жанрів і стилів у теоретико-літературному, культурологічному та компаративному аспектах, урахувати національний і світовий контексти.

5. Програмові результати навчальної дисципліни

ПРН 1. Вміти на основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН 3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН 4. Обирати адекватну до предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

ПРН 5. Дотримуватись норм наукової етики та принципів академічної доброчесності при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН 10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і нормативно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
1-2	035 Філологія	1	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Загальні зауваги до використання методологічних концепцій дисертаційному дослідженні української літератури. 3	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Напрями й методи, їх генеза. Творчі методи, напрями в українському літературознавстві та зарубіжній філологічній науці, їх використання під час написання дисертації	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Філологічний метод; В. Перетц та його школа; літературознавчі концепції І. Франка у системі принципів філологічного методу. Тема 4. Лінгвістичний метод; літературно естетичні концепції Ол. Синявського, І. Огієнка, Я. Гординського. Лінгвістичний метод у дисертації з української літератури. Тема 5. Біографічний метод; принципи	Семинар	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

біографічного методу в працях О. Огоновського, М. Петрова, С. Балея, Д. Багалія, С. Єфремова; концепції біографічної детермінації творчої діяльності письменника в дисертаційному дослідженні.					
Тема 6. Психологічний метод; розвиток принципів психоаналізу у працях українських учених О. Потебні, С. Смаль - Стоцького, О.Білецького; використання положень представників психологічної школи та психоаналізу у роботі над дисертаційною роботою	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Формально - поетикальний (формалістичний) метод; особливості досліджень українських формалістів (Ю. Меженко, В. Державин), використання їх літературознавчих засад сучасними докторами філософії	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 8. Структуральний метод; принципи структурального методу в історії	Семінар	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

української літератури школи Д. Чижевського, М. Гнатишака;					
Тема 9. Загальна методологія наукової творчості аспіранта: методи і техніка дослідження	Лекція	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 10. Кандидатська дисертація праця як кваліфікаційне дослідження	Семінар	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 11. Використання методологічних принципів та їх логічне обумовлення під час написання роботи	Семінар	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 11. Використання методологічних принципів та їх логічне обумовлення під час написання роботи	Семінар	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 13. Загальнонаукова і конкретнонаукова методологія	Семінар	1-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»)
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Семінарські заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до „Положення 1” (URL: <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаніка.pdf>) і „Положення 2” (URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc)

9. Рекомендована література

1. . Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня (автор-уклад. Л.Пономаренко). К., 2007.
2. Горбач Н.Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень. Л, 2007.
3. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямувати свій розум і відшукувати істину в науках. К., 2001.
4. Івакін О. А. Основи епістемології: теорія і методологія пізнання. Одеса, 2000.
5. Климишин І.А. Основи формальної логіки. Івано-Франківськ, 2006.
6. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта. Методологічні принципи написання дисертації. К., 2009.
7. Література. Теорія. Методологія. К, 2006.
8. Мітосек З. Теорія літературних досліджень. Сімферополь, 2003.
9. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства і критики. К., 2010.
10. Ференік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. К., 2000.
11. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методологія науководослідницької діяльності. К., 1998.
12. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня (автор-уклад. Л.Пономаренко). К., 2007.

Викладач _____ проф. Хороб С. І.